

175.p. 1
JOANNIS FRIDERICI OSTER VALDII
Theologi Neocomensis Celeberrimi
COMPENDIUM THEOLOGIAE CHRISTIANAE
Scripta Papae Per Georgium Pap

Anno MDCCLI.

Le² Aori Benevolo
S.D.

BIBLIOPOLA.

A 2 oldalas latin bevezető után az alábbi főcim olvasható:

COMPENDIUM THEOLOGIAE CHRISTIANAE

Prelogomena.

Ismét kézisáros fejezetek következnek római számozással/oldalt láb-
jegyzetekkel/ több főfejezettel. Az egybefűzött kézirsáú könyv la-
tin nyelven irt 175 oldala után magyar beírások, majd orvosi, gyógy-
szereés leírások olvashatók.

1786 es nyolczvan 7 ben 1787.

Bordas Molnárnának Füzetem 60 idest Forintokat

Biro lajosnak 58 idest ötven nyolcz Forintokat, Bbarig Ferenntznek

18 Forintokat, Órszabo jánosnak 11 Forintokat Szabo Evának 8 Forin-

tokat---Az edes Anyám Halála Után ezeket Füzettem.

/- -A következő oldalon ez olvasható/

Kedves Sógor

Orvosság

Marha ganélja ha el ál szöd meg a Csona Magot gyökerestül Sozd meg
tsinálj ~~Ro. ntat~~ néki Tölts Szájában, megindul Hogy ha avizel-
leti elál Ha ökör Féloldalig ha úszó vagy Tehén hatsing És meg indul.
/az alig olvasható sorok vöröses tintával írótak-

Lép vágásról. jo savanyo Kovaszt Fa ellalj ⁱⁱben borban Sozd meg
erössen Mint a pepót Melegön ruhára Kösd be véle, Még job savako-
vást Len ohlajjal Etzettel borval Főzd össze ez amelj tsontnak

Fájdalmát is hathatossan bévonsza Málj dagadást az Tsipkegősa Fdt
~~o~~o^oo^ozd meg vízben aszt igyál rend szerint.

Némely Füvekenek és ju magoknak Hasznairol.

Feier Üröm

- I. Használ. Embernek gyomrát meg tisztítja ha borsba tejbe meg főzik és éhomra meg iszszák.
- II. Náthát emberben meg tisztít, ha borban meg török és a' levét orában bé szijja.
- III. Paráznaságot emberben meg nyomorit ha vízben meg főzik és éhomra meg iszsza.
- IV. Ha a gyermeket benne meg fürösztik a balha nem bántja.
- V. A ki ne^o alhat^oik tegye feje alá es^oet^o este^o? / ~~aszt Szüz~~ / ^oesz^ozik.
- VI. Balha és légy nem bánt ha ágyban eszed / ? / meg töröd és azzal kened megadat. . X

SÁLYA

- Okadásrol tudónek májának mög veszéséről borval meg melegíteni és éhomra meg innya.
- II. Kigyónak dühös ebnek marásáról igen jo ha borban meg főzik és ~~sz~~ a marásra teszük.

RUTA

- I. Szivéből embernek minden gonoszságot ha soval ötet éhomra meg eszszük.
- II. Embernek feje ~~val~~ajét meg erőssitti ha éhomra gyakorta eszi.
- III. Ora vérét meg allatja ha a' vízben orában tseppentnek, -

BETONIKA X SEB FÜ

I. Hideg lelésről igenjó ha borban éhomra meg iszsza.

~~ISOP~~

ISOP

- I. Huruttol és egyébtől Ember mellyét meg tisztitya és szavát is meg jobbitya ha vízben meg főzik és reggel éhomra iszszák.
- II. Siketségről és ~~fü~~ fájásról igen jó ha borban meg főzik és melegen a' fülében takarják.

Kérnyi ha akarsz valamit valakitől.
.....

Scriba infra scriptas litteras in manu sinistra et vade ad vuru/vurud/
vel ad vam ut pote quid quid volveris sicce.

Kigyó Marásrol

Fogj legyet tördmeg elegyits borban és vajban és töröld meg a' se-
bét véle ahol a kigyó megmarta és minden mérgét ki vonsza.

Kolikka ellen.

A bolond a' vagy bolondika füvet önts ^{meg} forró vízzel ^{Kissed} ~~teszéd~~ a ha-
sadra mennél melegebben el türheted és minden fádalmát a daganás-
nak egyben el veszen ~~teszéd~~ ról és hasadat is meg inditya.

Köszvényről.

Szegy kőrís férget melly nyárban vagyon a körís fán törd meg ~~éxxx~~
erössen a' haját és kend meg köszvényes részedet véle.

Korság ellen.

A'kit a' korság bánt kumcsold által a feit lágyát mind az két kezéd-
del szorítsad ^{meg} a feiét akár ki vizelletét add meginnya.

Pénzt ha akarsz vakondokat ha.....Fogd meg a' vakondokat és
nyuzd meg elevenen és tsinalj erszenyt belöle ted a küszöb alá és
had ott tizen két napig osztan vedd ki és harmintz pénzt találsz
benne ha mind egyszer s mind el adod és egy kevés idő mulva ismét
benne lészen.

*A fetskét égesel meg és a harvát ad meginnya
és nem részegeskedik.*

Részegség ellen

Részegíteni ha igen meg akarsz valakit

Végy Saláta magot törd meg mint a' port és tölts ^{egy} italhoz és igen
megrészegszik.

Frász ellen

Az Ezer jo fünek gyökerét tisztítsd meg és meteld apróra és ted egy
tisztá phárba és tölts fel feier borral kenyér ^{alát} hajába sozd és igya meg
a' beteg a' borát és a' gyökerét egye meg és a' levelét főzze.

/a fenti sorokat fekete tintával irták;A következő néhány oldal hi-
ányzik,s halvány vörös tintás oldalak nehezen olvashatók,és a 7.pnt-
nál kezdődnek/:

Miért is nem látok ^{előző} ~~miért is~~ ^{tsudákat} sok ~~Rudat.~~

~~XIX~~ régi Atyákom meg esett dolgokat, ^{nekem} Talál~~tem~~ meg ^{annak} szék~~idő~~ dolgokatx
sok materiakat. A mellyről iratnék számtalan strófiákat.

7. / ~~Adta~~ volna Isten ^{inkább / Ne} soha füle~~m~~ ^{inkább} / ~~Amik~~ hallották látták volna
a szemeinkel. A miként nyugodék szívünk lelke~~m~~ ^{szíjjel} / ~~Ortzáink~~ áztat-
nak sűrű könyvezekkel.

8. / A mit nem reménylénk Szívünkbenx... ^{vára} Akkor ~~Nadibos~~ ^{Keseredett} ~~kegendet~~ ^{Mánia}
Léve a'melly tessél ki ~~ment~~ ^{ő jó} ~~de~~ Boldog a'nagy ~~vess~~ helyly
homáally ~~ba~~ ^{és} zár~~tsa~~.

9. / Mint Rimaszombatot ki a' Jehovának. ^{Ki} esett kedvéből az Egek
Urának ~~in~~. Mivel nem engedett parant ~~solattyának~~. Például tétetett
e' világ Fiának.

10. / Mindennek betsület tisztesség adassék. Hiba é ^{a strófiákban} / ~~lántottalé?~~ / hogy
ne talál~~ás~~ ^{utának} ~~ának~~. Aztat ~~fel~~ ^{sem} ~~st~~ ^{tésszon} ~~enté~~ nem / de bár. ^{próbltassék} ~~alt~~ ^{ok}
Bár ha nem igazság ~~szám~~ ^{kifejtessék} / ~~téteték?~~.

11. / Ugyan Rimaszombat? ~~regboltat~~ / az kére és ~~nyitlyaz~~ ^{kelleddebe}
Dobbany ~~és~~ ^{vettemy meg} ~~szenvedő~~ ^{szivadba} ~~önöre~~
Próbáld meg vagy ~~tartál~~ ^{szerint} ~~a~~ ^{peannat} ~~szab~~ a' ~~Koreddi~~,
De meg nem ~~szab~~ ^{had} ~~had~~ ^{nem} ~~szab~~ ^{is} ~~szab~~ ^{essedbe}.

12. / Mennyi jöt ~~szab~~ ^{te} ~~szab~~ ^{egék} ~~szab~~ ^{szab} / ~~szab~~ ^{szab}
Miként áldattattal meg az ~~szab~~ ^{Jehovától} / ~~szab~~
Vajha meg gondolnád, nem ~~szab~~ ^{szünet} ~~szab~~ ^{szab} / ~~szab~~
~~szab~~ ^{szab} ~~szab~~ ^{szab} ~~szab~~ ^{szab} / ~~szab~~ ^{szab}

13. / Miot ~~szab~~ ^{szab} / ~~szab~~ ^{szab} / ~~szab~~ ^{szab}
Ez név Rimaszombat neki ~~szab~~ ^{szab}
Isten védelme ~~szab~~ ^{szab} / ~~szab~~ ^{szab}
~~szab~~ ^{szab} / ~~szab~~ ^{szab}

14. / Ez város szép ~~szab~~ ^{szab} kies helyen építettett.
Erdőkkel vízzel ~~szab~~ ^{szab} környül ~~szab~~ ^{szab}
De még is Istentől gazdagga ~~szab~~ ^{szab} ~~szab~~ ^{szab}.

15. / Az Isten Számára ^{templom} Jeruzsálem építettett, ^{szab} város ~~szab~~ ^{szab} ~~szab~~ ^{szab}
Hol az Jehovának neve tiszteltetett.

5
5
~~Szent~~ igaz igeje tisztan ^{hirdettetett,} hívőeké lott.

16./Meggáldotta Isten lelki pásztorokkal,

A' maga igéjét tisztán tanítókkal.

Isten haza körül forgogó szolgálkkal

Kik által élhetett Sakramantumokkal.

17. Nem vót tudatlanul a' Krisztusnak nyája

^{Mivel} Kinek ez Városnak vala ~~az~~ Notája, ^{oskolája,}

Az Isten kertének a' ki volt plántája

Nem volt be ^{adéval} ~~lelkével~~ ^{titkoló nevéje} ~~titkoló~~ nevéje.

18. Az Isten kertében voltak Profeszszorok / ~~preszesszorok~~ /,

Isten tudományát tanító Doctorok.

Togatus Deákok voltak Conrektorok, ~~úrx~~

Kik által épültek az Mennyei karok.

19. Minden napon ketszer az Ur Templomában,

Szabad be menetel adatott házában,

Senki nem titkolta ne gyüllyön rakásban,

Hogy ugy engesztelné Istent haragjában.

20./Tündöklött e' város bölts elől járokkal,

Nemes és nemzetes hüséges ~~Deirakkal~~ / ^{Brivakkal,}

³³ ~~Hon~~ negy tanátsos okos férfiakkal,

Kik ditsekedhettek ~~in~~ gladiumokkal.

21./ Vala ez Városnak sok szép rend tartása,

Kinek ez hazában nem ^{is} ~~volt~~ sok volt mása.

Tsoportonként érte az Urnak áldása,

Áldott volt e' népnek kelése s járása.

22./De jaj melly keserves szivem ^{is} fájdalma,

Kelletik emlitenem az Ur áldásával

Miképpen élt vissza enyi sok ^{is} javával,

Ez várost nintsen ki leirja pennával.

23./Ugyan Rimaszombat mennyit szenvedél

Mennyi titkon is nyilván valo ~~vér~~ ^{el} ~~ítél~~ ^{vétkesével}.

Mennyi haszontalan s trágár beszéded ~~el~~,

Mennyi utalatos ~~szólalás~~ ^{szólalás} ~~szólalás~~ ^{szólalás} ~~szólalás~~ ^{szólalás}

24./Nevelted az Urnak ellened haragját,
Sokszor meguraltad szent szaván ~~Setsát. Semminekxakittak~~ ^{serát.}
Semminek ~~ahittad annak~~ tanítását,
Mivel nem érzetted Isten keze sullyát.

25./Mivel benned peshed a sok visszákodás,
A sok veszekedés a' sok nagygyá vagyás,
A ~~te~~ifra ruhákban valo bujjalkodás,
Egyjmást nem betsülés a' sok rágalmasz.

26./Ezeket~~te~~ követte a' komor iregység,
Nagyra valo vágyás és a' rut kevéllység,
Sokakat meg fogott az undok fösvénység,
A mellyet nem szerzett az Isteni Felség.

27./De valaki vétkét én miért számlálom,
Senki sem bizta ream továbbon vizsgálom,
Mikor magamat is olyanak találom,
A mi fel tet~~te~~ tzélom én azt exprolarom.

28./De melly faidalommal jajjal emliten~~de~~dő
Az ezer és hétszáz hetven egy esztendő.
Mikor Áprilisnek napja ~~húszon~~ kettő,
El fojt volna akkor változott az idő.

29./Iszonya setetség olly homályosságra
Oh jaj rimaszombat gyámotalanságra,
A melly mindeneket hiv szomoruságra.
Mint juta ez napon végső pusztulásra.

30./Oh Magyar országnak egyj tiszta városa
Nemes Rimaszombat en~~ek~~ szép lakosa,
Forog fejed felett vitézek pallosa,
A melly te lel~~ked~~nek /foszló. ² ~~fi~~. ^{mészáros}szere.

31./Városnak környéke számos vitézekkel
Mint annyi pusztito mi ellenségünk~~kel~~,
Templomod ajtaja szép fegyverekkel.

Környül vétettetett néz rád nyit szemekkel.

32./Másfelől házadból ki sem eresztettél,

~~Kit~~ vont pallosokkal abban őriztettél,

Ha ki megy tsu^fosan vissza verettettél,

Meg töltött puskákkal rutul döfödtetel,

33.Koronas királné aszszonyok (Fi.Xu.mfa) ^{wr. Titulusa} ?

Itt van ő Felsége komiszszáriussa.

Jaj melly keserves^{en} szólt ennek ~~vég~~ ^{missa} ²

ke~~sed~~ben öleled hozzád van nagy jussa,

34.Generalis gyűlés tsak azért tartatik,

Minden birodalom miként v~~o~~ntatatik,

Pajásid tanátsod im ut~~at~~altatik,

Az ^{egész eskola} (egék) önála im provokáltatik.

35./Ama vén amazon nem tudja mit tegyen,

Reski/v. Réti/ miháj uram a dolog mint legyen.

Nem tudja oh ^{fejét} ~~kiét~~ ^{ért} mint borityá ~~fel~~..

Megy fegyveresek~~et~~ közt fel~~lel~~/galá ugy ~~megy~~

36./Szived retteg és fél és fél az invitácion,

Nem tudod miért van ez a' contractio.

De jaj melly keserves ez a' prefatio,

Jaj kin esett illyen Deliberatio.

37./Ez a' Szententia a' konziliumtol,

Felseges koronas királly aszszonyunktól,

Meg kelletik válnod ditső templomodtol,

Ahoz ragasztatott magos kő toronytol. ~~38~~

38./Reformatusoknak hogy eklasiaja

Ne legyen ez hejben többé tanitoja

Ne legyen Retora semmi oskolaja,

Mellyel leg~~h~~eltessék a' Krisztusnak nyaja.

39./Ne legyen ez aki ~~eddig~~ volt kirája,

Mindjárt elvétessék ^{Biri} ~~Deris~~ páltzája

A ki ez ideig tanatsos férfია
Volt soha ne legyen az elől járója,
40./Tiszteletes Tudos hü lelki Pasztora

Ki voltál ez város ^{Fő} Predikatora
Marton Janos Uram ez nyájnak ^{hitora} hitora,

Jaj megis nőtön nő veszéjed zápora.

41./Tiszteletes tudos lelki tanítója
Varnyai Istvan második hü Papja,

Kitől legeltetett a' Krisztusnak nyája
Jaj megis nőtön nő lelked nyavajaja.

42./Tiszteletes Molnár Istvan hü rectora,

Bornemiszta Istvan hol vagy Consectora ?
Hol ^(Molnár?) vagy oskolánk egy lelki Doctora,
Jolgatus Deákok a' veszéj zápora,

43./Ismet nevedik rajtad a' félelem,

Mit mond meg ellened ez a' nagy félelelem,

O keserves inség iszonyu félelem,

Illy veszélyt nem látott soha Jerusalem.

44./Gyeneralis gyűlés tsak azért tartatik,

Minden birodalmod miként rontattatik.

Papjaid tarsaid im uzitáltatik,

Az egek ^{oscola} ~~oscola~~ mind provokáltatik.

45./^{Az} Kristus nyájának lelki pásztorai,

Erényes oskolánknak okos tanitói,

Nem lesztek már tovább soha tudorai,

Lesztek beszédeknek titkolo némai.

46./Az hordozás ^{ra} a' nő engedtetett, *Emmek is ally kevés határa tétetett,*

Hogy a bontakozás véghez nem mehetett,

Ismét izenettel posta küldettett,

47./Hat óránál tovább itten a' határban

Meg ne maradjanak, ^{mas} ~~mas~~ lenet esnek karban,

Alig szaladhattak a' kitsin Soárban ?

Hogy be nem mentenek Sodoma ^h továbban.

9
9
468./ Ismét hallattatik?kialtas Rómában

Az aszszonyi nemtől keserves jajgatás,

Sok ortzákát asztat sűrű köny hulas,

Hogy idegen földre vagyon útmutatás

49./Jaj sok artatlanok válokra veretnek,

É nem elég ismét rabszagra küdetett,

Meg korbátsoltatnak szekerre tétetnek,

Mint leg jobb gyilkosok a'ként őriztetnek,

50./Ifju Posonyi é' suljos rablának,

Legjobb szenvedője a' Tomlötz sullyának,

Oh egek esztendők pronamtziáltatnak,

A mellyben ne látnásd vig egét napjának.

51./Benye István legény Torpis Sabo János ~~Egy házbann tétetett~~

Egy házbann tétetett egyjik sem magános, *Már egyj esitudoval széké' hávos,*

Rabságok de az is siralmas és jajos,

52./Ifju Fejes Mihalj Babitzki Ferentzel

Szegény Mitre Janos az erős bilintsel

Mind meg kotóztettek de nem gondol ezzel. *De mégis rabságok keresedik ezzel,*

53./Az aszszonyok nevét elő sem számlálom,

Mert ezeknek számát többekkel találom,

Inkab tsak azoknak esetét számlálom,

A kiket ért verés rabság és faidalom.

54./Ugyan is ezekhez volt egy kis külömbség,

Nem szenvedet verest egyj is a' nemesség.

A kiket ágyokban szegez a' betegség,

Mig meg gyógyultanak adatott tsendesség.

55./De ugyan rabságra el kellettük menni,

Nemes nemtelenek esztendőt tölteni,

A kik szoptatosok helyben hagytak leni,

De it is a Tömlötz dohát kell szenvedni.

56./Oh keserves inség oh iszonyu romlás,

Oh vajon hol esett illy ártatlan rablás,

10 10

Jajjaj Rimaszombat utolsó pusztulás
Mint érte városod számtalan kárvallás,
57./Jaj vignapjaidból mint lett szomoruság,
Békességes ~~orád~~^{orád} mint lett haboruság,
Tsoportonként tudul rad a nyomoruság,
Most kell ha valaha kellett az imadság.
58./Jaj mire jutottal szegény Rima szombat
Le tsapott az árviz feied mellett a hab,
Nints helyly hol tétetik Isteni Szolgálat,
Lelki kenyeredben nem maradt egyj falat.
59./Gyászban borítottatott szomoru városod,
El vétetett tőled minden szabadságod,
Jaj léssz már ez után kelésed járásod,
Oh van oka miért ne szünyon sirásod.
60./Ama szent kenyérért mért szorultál másra,
Jaj mikent jutottál lelki kodulásra,
Mint a szomju szarvas a' hideg forásra
Lelki szomjusagod mint hiv utazásra.
61./Nints ki vigasztallya szived fájdalmait,
Keserves szemekkel teszed kő falait,
Nints a ki gyógyitya szived nyavaiait,
Az Isten házának ohajtod Papjait.
62./A ven Simeonok sirnak az ...~~írátok~~^{írátok}
Az Isten házaért sok Nehemiások,
Jaj ~~sova~~^{sova} kiáltanak a' Jeremiások.,
Mivel megnémulnak a' Zakhariások.
63./Az Eklesiának számtalan javai
Az urasztalának sok szép abroszai,
Hol vagy~~tek~~^{tek} atranyos negy ~~ezüst~~^{ezüst}kanai,
Kikkel legeltetnek a' Krisztus nyájai.
64./Az Ur ~~otarána~~^{otarána} drága ~~eszközei~~,
Hol van keresztelő ezüst poharai,

Valamit szerzettek atyáink elei,

Mind elfogattattak a népnek szinei.

65./Keseredett szülék magzatit siratják,

Mivel bojongani Pasztor nélkül latják,

Nintsen Přeceptorok nem tanittathattyák,

A mennyei tejjel nem szoptattathatják.

66./Jaj mennyi tsetsemő mennyi sok ártatlan,

A mennyei tejtől maradt szoptatatlan,

A lelki dolgokban ^{mennyi} léssz tudatlan,

Számát ki tudhatná meg számlálhatatlan.

67./A gyümölts termő fák midőn fakadásra

A kerti virágok ki nyilatkozásra,

Az égi madarak éhessen szólásra,

Készülnek a' kor jut végső pusztulásra,

68./Jut Rimaszombatnak szép Eklesiája

Pusztává tetetett nemes oskolája,

Meg némul és nem szól a' Böltességszája,

A nap melegétől el hervad plántája.

69./Mindel tévelydett ² usaknak serege,

Krisztusnak nyájai nintsen tsendessége,

Mert ottann jajt kiált ekkor üressége,

70./Jajgat az ³ Pap sir a' kis Samuel,

Nints Pál ki tanitsa oda a' Hamaliel, [?]

A szomjuság miatt meg holt az Izrael,

Ha forrást nem mutat amaz ~~Immanuel~~ ⁸ ~~Ismael~~ ⁸ ~~Gumanuel~~,

71./A rebegő Moses oda van az Áron,

Nints ki által vigyen az lelki Jordánon,

Nints ki gyözedelmet végyen oriáson,

Oh te Josue nints az lelki Samson.

72./Sirnak a kapu kőn a város nemei,

Sirnak sok ifjai sirnak sok szüzei,

Lelki betegjei sirnak szegenyei,

Az egész községnek könyveznek szemel,
 72./Oh régi ^A yáink sok szép adománya,
 Sok Istentfélőknek sok szép hagyomány, ~~am~~
 Egy szemplintásban az Ur széllyel hánya,
~~Egy szemplintásban~~ Oh van min keseregj siralom leánya.

74./Szünj ~~me~~ nints mit tenned nints már ^(anaré)
 ohajt
 Nyomja ~~terek~~ alatt, ~~nyomja~~ Jeruzsálem,
 Rajtad a gyötfelem rettent az félelem,
 bizony intantia ügyed és kérelem,

• ^{istai}
 75./Nagy bünt talált benne ha a' probáta
 Ki adott az Sátán meg rostálására,
 Fel fegezts bünöd e' világ láttára,
 Ki tett mindeneknek Fő tsufozására,

76./De mind ezekben is kérlek el ne tsüggedj,
 Sirjál de mellyekkel sziv fálett ne epedj,
 Minden háborudat békességgel szenved,
 Könyörögj az Urnak minden ~~ennek~~ meg engedj+

77./Biz ^{Jonnyal} az Isten ki a könyhulatást
 Nem ejti a porban a sirást jajgatást,
 Egyipton népének az kemén sargyurás ~~ás~~,
 Enged Izraelnek tsendes szabadulást.

78./Gondolg meg az Isten mit kért Ábrahántul,
 Az kedves Isákot tegye áldozatul,
 Mindenét elvész Job Pátriárkától,
 Meg ölé megzatit el vette magától,

79. ~~Meg xxxé xxxé~~ De nézd el az Isten más ^{módot} vert mutatót,

A` hü Ábrahámnak Isak meg tartatott.
 Most az szövegben sarván ^{ak} adott,
 Egy kos, melly Isáért meg is áldoztatott.

Luis Nagy Lajos